

Izhaja vsak de-
lavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 144.—
za pol leta K 72.—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10.—

NOVIČAS

Uredništvo in upravnništvo v Ka-
pitarjevi ulici št. 6 — Telefon
uredništva št. 50 — Telefon
upravnništva št. 328

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 36.—
za en mesec K 12.—

DELA VSKI LIST

POSAMEZNA ŠTEVILKA 80 VIN.

Drag patriotizem.

Jugoslovanski patriotizem je danes predprava kapitalističnih krogov, ki so tačas politično opredeljeni v demokrati in radikalni stranki. Ne bomo tem patrio-
tizem resničen in pristen, tako da bi prestal tudi resno preizkušnjo — recimo večje oddaje premoženja državi, socializa-
cije podjetij itd. Nekaj pa moramo ugotovi-
ti: Vladni sistem, ki mu oni služijo, je umerjen po njihovih koristih. Kapitalistični interesi so najvišji zakon v državi, interesi širokih ljudskih slojev ne štejejo nič. Naša valuta, naša trgovina, vse naše gospo-
darstvo se uravnava edino-le po tej smeri. Na vsak način tedaj sili kapitaliste že najlastnejši interes, da se z vsemi silami zavzemajo za sedanji vladni sistem. To jim kaže! Tudi nova ustava nima drugega namena, nego zagotoviti temu sistemu čim dolgotrajnejši obstanek. No, kljub temu je smatrala vlada za prav, da vse tiste, ki so se posebno potegovali za njen ustavni na-
črt, še osebno nagradi z visokimi, bogato plačanimi služabmi (Vošnjak, Demetrovič itd.).

Kapitalistični patriotizem vsekakor dr-
žavo drago stane. Težki milijoni, ki bi imeli teči v državne blaginje, teko v blaginje bank in druge kapitalistične žepce. Država mora plačevati masne sinekure raznim va-
rovancem obeh vladnih strank. Gospodar-
stvo se ne sme nikamor premakniti, ker ta-
ko zahteva korist kapitalistov; carina mora ubijati trgovino, ker tako zahteva korist kapitalistov, draginja ne sme ponehati, ker to zahteva korist kapitalistov, stanovanja se morajo brezmejno podražiti, podnajem-
nina se mora odtrgati od ust vdov in dati — ne v celem obsegu hišnim posestnikom, marveč v obliki povzanih davkov — državnim davčnim uradom. Tudi to zahteva ka-
pitalistični sistem, ki obremenjuje šibke, da so močni razbremenjeni. Tako hira vse, Zastoj gospodarstva in trgovine čuti vedno država.

Toda tu ne gre zgolj za gmočni dobi-
tek ali izgubo, ampak za vse večje vred-
note. Zadovoljnost širokih mas, njihova za-
vedna, prostovoljna navezanost na državo in njeno usodo, njihova ljubezen do države, to je, na čemer država v vseh slučajih edi-
no trdno stoji. Zakaj vse gospodarske in vse vojne krize kake države legajo v prvi vrsti na pleča ljudskih mas in vse je od-
visno od tega, da ta pleča vzdrže in ne od-
povedo sodelovanja. Te temelje izpodko-
pa kapitalistični sistem! Ne rečemo, da bi se moral patriotizem ljudskim masam plačevati, kakor se n. pr. sedaj plačuje ka-
pitalističnim slojem, ampak vedeti pa mo-
ra ljudstvo le, da je država tudi njemu mati, ki ji je na mari njegova dušna in te-
lesna dobrobit, da ga ne smatra za nelju-
bega pastorka, ki mora opravljati zgolj naj-
težja dela, spati v hlevu in za vratni jesti ostanke, ki mu jih medejo razvajeni mače-
hini otroci s polno obložene mize. Zahte-
vati od pastorka ljubezen do slabe mačehe, bi se reklo, zahtevati nekaj nemogočega. Zato pravimo, da stane demokratično-radi-
kalski patriotizem državo zelo drago.

Gosp. Pašić je že nekaj doživel v svo-
jem dolgem življenju, v mladih letih je bil socialist in demokrat. Da bi moral preko va-
ga, kar se je v poznejših letih nagomi-
lilo med njim in prejšnjim njegovim mišlje-
njem, spoznati, da je sedanji sistem za dr-
žavo poguben in nevzdržljiv. Najvišja za-
poved za Jugoslavijo je danes ta, da pri-
dobi nazaj zase široke ljudske sloje, ka-
tere ji je sedanji sistem odtujil. Pašić, dasi star, bi moral to vendarle spoznati.

Pogajanja z Italijo —
prekinjena.

Belgrad, 19. julija. (Izv.) V pogaja-
njih med našimi in italijanskimi delegati je prišlo do malega spora glede ribarenja v južnih vodah Dahnacije. Vsled tega so bila pogajanja prekinjena in se je odpeljal član italijanske delegacije v Rim po nove in-
strukcije. V splošnem pa mislijo, da bodo pogajanja kmalu končala v splošno zado-
voljnost.

Shod krščansko socialnega delavstva maribor-
ske okolice.

Maribor, 18. julija. Shod in manifesta-
cija krščansko-socialnega delavstva na Gori pri Sv. Petru pri Mariboru, ki je mor-
al biti vsled nepovoljnega vremena že dvakrat preložen, se je izvršil v nedeljo 17. t. m. v popolnem redu in na najlepši način ob obilni udeležbi ljudstva. Po 3. uri se je vršila v znani romarski cerkvi verska pobožnost, Cerkveni govor je imel g. Pa-
vel Živortnik iz Maribora, priznani govornik, ki je s svojim lepim govorom o bistvu dela vžgal srca navzočih. Pri litanijah je pela vsa v cerkvi zbrana množica. Po tem se je vršil na prostem blizu cerkve v senč-
natem gozdnem zatišju javen delavski shod ob asistenci vladn. komisarja. Shod je bil pravi ljudski tabor, kjer gre ljudstvo v boj za pravdo svojih pravic. Kot prvi govornik je nastopil glavni tajnik JSZ tov. A. Komlanec, ki je naslikal v ognjevitih besedi, za čim gre naš delavski boj, za kaj

se mora delavstvo predvsem boriti. Po-
slušalstvo je večkrat s pritrdjevanjem so-
glašalo z njegovimi izjavami. Na to je go-
voril še prof. dr. K. Capuder, ki je povdar-
jal, da mora biti naša avtonomna občina prva braniteljica in zagovornica ljudskih socialnih pravic. Za svoj govor je žel obilo odobravanja. Oba govornika sta tudi po-
kazala, kakšna je sedanja naša ustava in kakšno hočemo imeti mi, da bodo z njo zadovoljni vsi, ne pa samo vladajoči. Kon-
čno je bila sprejeta resolucija, kjer se iz-
reka krščansko-socialno delavstvo za naj-
širšo avtonomijo občin, zoper centralizem v državi ter za avtonomno in nedeljeno Slovenijo. Poziva vse, da se organizirajo v stanovski krščansko-socialni organizaciji JSZ ni Delavski zvezi. Nato je bil ob sploš-
nem navdušenju shod zaključen in vesela pesem se je razlegala naokoli.

Grška nas vabi na vojsko proti Turkom.

Ponuja nam Solun. — „Ugoden vtis v vojaških krogih.“

Belgrad, 19. julija. (Izvirno.) Grška vlada je poslala v Belgrad in Bukarešto noto, v kateri prosi za pomoč z ozirom na težak položaj v Orientu. Za pomoč pri obrambi Carigrada ponuja Jugoslaviji So-

lun. Glede Rumunije pa bi Grčija podpira-
la njene zahteve po Dobrudži napram Bol-
gariji. Nota je predvsem v vojaških krogih tako v Belgradu kot v Bukarešti vzbudila precejšnje zanimanje in ugoden vtis.

Boj med kmeti in orožniki.

Split, 19. julija. (Izv.) Včeraj popoldne je prišlo v bližini Splita do spopada med orožniki in kmeti. Iz katerega vzroka so

se sprli, še ni znano. Po dosedanjih vesteh so kmetje razorožili orožnike.

Nepotrebne skrb?

Belgrad, 19. julija. (Izv.) Časopisje se ponovno bavi z vprašanjem, kdo bo zase-
del ruski prestol. Obstojita dve grupi: ena, ki bi hotela regenta Aleksandra, druga pa Dimitrija Pavla Romanova. Teh vesti se-
veda nikdo ne jemlje resno in se misli, da jih caristični begunci forsirajo samo zato, da bi si ustvarili udobnejši položaj v Ju-
goslaviji.

Dogodki v Albaniji.

Belgrad, 18. julija. Današnja »Politi-
ka«, govoreč o poboju v Albaniji, piše med drugim: S paznim očesom motrimo dogo-
dke, ki se gode na naši zemlji. Zanimivo je, da je bila prva, ki je te dogodke naznanila svetu in jih komentirala, zaščitnica Alba-
nije Italija. Cilj teh komentarjev je več kot prozoren. Ne glede na vse drugo je ono

važno za nas: V naši neposredni bližini, na naši meji se Arbanasi koljejo med seboj. To dejstvo nam nalaga veliko dolžnost, da si z vsemi silami zavarujemo svoje meje in zagotovimo mir na svojem ozemlju. Nika-
kor si ne želimo vmešavati v albansko notranjo politiko, ali imamo pravico, da skrbimo za svojo varnost.

Za invalide.

LDU Belgrad, 18. julija. (ZNU) Mini-
strstvo za poljedelstvo in vode deluje na to, da bi se otvorilo večje število čebelar-
skih in mlekarških šol v državi ter da bi se otvorilo več nižjih poljedelskih šol za ženske. Ministrstvo za socialno politiko iz-
deluje načrt zakona o invalidih, ki bo iz-
delan na podlagi zadnjih naredb istega mi-
nistrstva. Invalidske podpore bodo reguli-
rane po sistemu procentualne klasifikaci-
je nesposobnosti od 20 do 100 odstotkov.

E. Bulwer:
Poslednji dnevi v
Pompejih.

(Dalje.)

IV. POGLAVJE.

Še enkrat v amfiteatru.

Glavk in Olint sta bila dejana skupaj v ono mračno in majhno celico, v kateri so zločinci arene pričakovali svojega po-
slednjega strašnega boja. Njune oči, ki so se zadnje čase privadile teme, so v tej grozni uri videle obraze drug drugega in pri tej medli svetlobi je postala bledest, ki je pregnala z njunih lic naravne barve, še bolj pepelnato in pošastno bela. Njuno čelo pa je bilo neustrašeno in neomajano, njuni udje niso trepetali — njune ustnice so bile stisnjene in trde. Vera enega, po-
nos drugega, zavest nedolžnosti obeh in porebiti vzpodbuda, ki sta jo našla v sku-
pni družbi, je povzdignila te žrtve v ju-
nake.

»Čuj! Ali slišiš to klicanje? Sedaj vpi-
jejo nad človeško krvjo!« je rekel Olint.

»Čujem; moje srce postaja trudno, to-
da bogovi me vzpodbujajo!«

»Bogovi! O nepremišljeni mladi člo-
veki! V tej uri spoznavaj samo enega Bo-
ga. Ali te nisem učil v ječi, jokal zate, mo-
lil zate? — Ali nisem v svoji gorečnosti in svojem dušnem strahu bolj mislil na tvojo vešitev kakor na svojo lastno?«

»Dobri prijatelj!« je odvrnil Glavk svečano, »poslušal sem te s spoštovanjem občudovanjem in skrivnim nagnjenjem do prepričanja. Ako bi bilo najinemu življe-
nju prizanešeno, bi se morebiti polagoma odvalil naukov svoje vere in se nagnil k tvoji, toda v tej poslednji uri bi bilo bo-
jazljivo in nizkotno, ako bi se v prenaplje-
nem strahu udal, kar bi moralo biti samo posledica dobrega premišljevanja. Ako bi sprejel tvojo vero in se odrekel bogovom svojih očetov, ali ne bi bil podkupljen po tvojih obljubah nebes ali prestrašen po tvo-
jih grožnjah pekla? Olint, ne! Misliiva drug o drugem z enakim usmiljenjem — jaz bom spoštoval tvojo odkritosrčnost — ti pa imej usmiljenje z mojo slepoto ali z mojim neupogljivim pogumom. Kakršna so bila moja dela, tako bodo tudi moje plačilo, in Moč ali Moči nad nami ne bodo strogo so-
dile človeške zmote, ako je v zvezi s po-
štenimi nameri in odkritosrčnim srcem. Ne govoriva več o tem! Čuj! Ali nisi slišal, kako so vlekli težko truplo po hodnikih? Ravno tako kakor te ostanke, bodo kmalu tudi naše!«

»O nebo! O, Kristus! Že te gledam!« je vzkliznil goreč Olint in povzdignil svo-
je roke; »ne tresem se — veselim se, da bode ječa kmalu porušena!«

Glavk je molče nagnil svojo glavo. Ču-
til je razloček med svojim pogumom in med pogumom svojega sotrpina. Pogon ni trepetal, kristjan pa se je radoval!

Vrata so zaškripala in se odprla —

Iz tobačne tovarne.

K PREGLEDOM V TOBAČNI TOVARNI.

Te dni se vrše v tobačni tovarni pre-
gledi vseh začasnop upokojenih delavk. Ta-
ko se je vršilo v rednih časih in merodajni faktorji so tudi danes tega mnenja, da se morajo pregledi zopet vršiti.

Opozoriti hočemo že danes na nekaj stvari, katere zelo usodno vplivajo pri teh pregledih. V rokah imamo dokaze, radi ka-
terih smo že napravili potrebne korake, a žal ni nobenega odgovora, da se sprejema-
jo nazaj v delo bolehe osebe, pa tudi ta-
ke, ki so si nalezle v svoji dolgotrajni službi revmatizma po vseh udih. Ne prvi, ne drugi ne spadajo več v obrat posebno ne v tobačno tovarno, katera je na glas, da nam producira jetične ljudi. Nadejati se je, da bo pregledna komisija v tej zadevi postopala lojalno ter izbirala za delo res samo zdrave delavke, vse ostale pa upokojila.

Nekaj drugega je pa vprašanje onih začasnop upokojenih delavk, katere so že doslužile svojih 35 službenih let, pa morajo iti zopet na pregled. Ali se tu zadaj kaj skriva? Šepetati smo čuli že prej enkrat o podaljšanju službenih let. Delavka, kakor tudi upokojenke, so že javno protestirale proti temu nasilju. Toda takrat so nam na pristojnih mestih odgovarjali, da je raz-
burjenje nepotrebno. Sveto so nam obljub-
ljali, da se atentat ne namerava izvršiti. Toda gospodujoči krogi so nas dovolj iz-
učili, da jim ne smemo ob najsvetejšem ob-
ljubljevanju nič več verjeti. Da imajo to-
bačne tovarne v drugih krajih naše države uprav škandalozno urejeno delavsko raz-
merje, to vemo vsi. Mesto, da bi uprava tobačnega monopola te razmere odpravila, jih skuša uvesti še pri nas v naši tovarni ter delavstvo na vseh koncih in krajih ta-
ko škodovati. Pričeli so pri pokojninah. Delavec naj dela mesto 35 — 40 let! Toda iz te kaše ne bo nič! Však atentat na svo-
je pravice bo delavstvo odbilo, in bo tudi drugim tovarišem priborilo boljše razmere.

Čakamo izida pregledov, a potem bo-
mo izrekli tudi svojo sodbo!

Vlada poroča o atentatu.

Belgrad, 18. julija. Odkritja z ozirom na atentat so pričela dobivati ostrejšo ob-
like. Vsi dosednji uspehi preiskave doka-
zujejo, da je obstajala velika organizacija, ki je sistematično pripravljala atentat že dve leti. Nadaljnja preiskava bo dognala samo še nekatere posameznosti in nove krivice. Najbolj energično se preiskuje v okolici Novega Sada, ker mislijo, da se skriva tamkaj Juhač in še nekaj drugih atentatorjev. Močne policijske patrole pre-
iskujejo okolico Nov. Sada. Govori se, da se je Juhač pred kratkim pokazal v družbi

sulice so se zablistale ob zidovju.

»Atenec Glavk, tvoj čas je prišel,« je rekel nek glasen in jasen glas, »lev te čaka.«

»Pripravljen sem,« je rekel Atenec. »Brat in tovariš, še en poslednji objem! Blagoslovi me — in zdravstvuj!«

Kristjan je razprostrl svoje roke — pritisnil mladega pogana na svoje prsi — poljubil njegovo čelo in lice — glasno ih-
tel — in njegove vroče solze so hitro te-
kle preko obraza njegovega novega pri-
jatelja.

»Oh, ako bi te bil zamogel spreobr-
niti, ne bi jokal. Oh, da bi te bil mogel re-
šiti, potem bi se midva sešla danes v raj!«
»Morebiti se še vseeno zgodi,« je od-
govoril Grk s tresočim glsom. »Oni, ka-
terih smrt ne loči, se morebiti zopet sni-
dejo onstran groba! Na zemlji — na kra-
sni, ljubi zemlji — zdravstvuj za vedno!«
Plemeniti častnik, pripravljen sem!

Glavk se je iztrgal iz njegovih rok in ko je prišel na prosto, je vroči in suhi zrak uničevalno uplival nanj. Njegova postava ki se še ni popolnoma opomogla vpliva smrtne pijače, se je tresla in trepetala. Častniki so ga podpirali.

»Pogum!« je rekel eden, »mlad si, gib-
čen in čvrste postave. Dali ti bodo crož-
je! Ne obupaj, morebiti se ti posreči zma-
gati!«

Glavk ni odgovoril, vendar je osra-
močen radi svoje slabosti z obupnim in krčevitim naporom zopet zadobil moč svo-

z nekim voditeljem komunistične organizacije v Novem Sadu. Danes se je pričelo zašiševanje Bože Jetnerja, ki je bil silno razburjen in priznal vse, kar so izpovedali poprej njegovi sokrivci. Priznal je, da mu je poveril Polacek važno nalogo, ki se je nanašala na atentat. Jetner je bil predsednik lokalne organizacije v Novem Sadu. Ko so preiskali njegovo hišo, so našli v njej pisalni stroj sindikalne organizacije.

ZA KISLE KUMARE.

LDU Belgrad, 18. julija. (ZNU) Danes dopoldne je bila seja ministrskega sveta, na kateri se je razpravljalo o tekočih poslih ter sta novo imenovana ministra Zečević in Miletić prisegla.

Belgrad, 18. jul. Danes popoldne sta dospela v Belgrad muslimanska ministra dr. Spaho in dr. Karamahmedović, ki bosta jutri posetila ministrskega predsednika in mu javila o novih sklepih s sestanka v Sarajevu, po katerih jima je naročeno, da prekličeta svojo ostavko.

Belgrad, 18. jul. Ministrski predsednik Pašić ne odputuje v Marianske Lazni, kakor se je poročalo, temveč v Karlove Vari. Zanimivo je, da je sklenila češkoslovaška vlada, da se za čas, ko se bo ministrski predsednik Pašić mudil v Karlovih varih, otvori tankaj podružnica praškega dopisnega urada.

Politični dogodki.

— Razkol v ruski komunistični stranki. Kakor poročajo iz Rusije, se je v zadnjem času v ruski komunistični stranki končno izvršil že dolgo pripravljajoči se razkol. Stranka se je razdelila v štiri skupine: Ljeningovo, ki ji pripada 65% pristavev in je najmočnejša; Koloritoj-Smid-Dibenkovo, ki zahteva gospodarske reforme: svobodno trgovino, ureditev financ, otvoritev bank itd; Prvekojevo, ki ima za seboj 20% pristavev ter se opira na Buharinovo skupino in rdečo generaliteto; Ignatjevo, ki je delavec in ostro odklanja inteligenco; on je le deloma za Ljeningove reforme in zahteva, da mora vladati ljudstvo kot tako. V sedanjih komunističnih stranki pa tvori inteligenca 98 odstotkov; od delavcev je ostala v stranki samo peščica takih, ki so prišli na kako toplo mesto. Kar tiče narodnosti, igrajo v stranki glavno vlogo Židje; mnogo je Poljakov, Estoncev in drugih, pravi Rusi so v manjšini.

— Razprodaja Rusije. Iz Helsingforsa brzojavljajo: »Političeskaja Izvestija« poročajo, da je sovjetska vlada sklenila dati Angležem koncesijo na petrograjsko lukso. Ustanovila se bo družba, katere delnice bodo po dveh enakih delih v rokah Angležev in sovjetske Rusije. Ob enem bo sovjetska vlada dala Angležem v najem del petrograjskega pristanišča, da zgradi tam skladišča za inozemsko blago. — »Krasnaja Gazeta« pa poroča, da so dospeli na Ural zastopniki nemške prekomorske trgovske družbe z namenom, da si tamkaj zagotovijo dalekosežne koncesije in predprave za bodočo trgovino.

— Šmeral v Moskvi. Na zadnjem kongresu III. internacionale v Moskvi je govoril tudi dr. Šmeral iz Prage. In kakor poroča agentura »Rosta«, je ta govor našel milost v očeh rdečih diktatorjev. Zanimivo je, da je dr. Šmeral kot socialistični poslanec še začasa svetovne vojne vodil najkrotkejšo politiko in bil vnet avstrijski patriot.

jih živcev. Namazali so njegovo telo, ki je bilo popolnoma golo izvemši pasa okoli ledij, mu dali v roke stilus (brezpomembno orožje) in ga peljali v areno.

tisočev uprte nase, ni več čutil, kakor da tisočev uprta nase, ni več čutil kakor da je bil umrjajoč človek. Vsak izraz bojznosti — ves strah sam — je izginil. Ponosna rdečica je zalila njegov blede obraz — vzravnal se je v vsej svopi sijajni postavi visoko pokonci. V elastični lepoti svojih udov in postave, v svojem resnem toda nenačakanem čelu, v svojem velikem zaničevanju in neupogljivosti duši, katero je vidno izražalo njegovo vedenje, njegove ustnice, njegove oči — se je videl kot prava in živa podoba srčnosti njegove rojstne dežele — božanstvo njene vere — junak in bog ob enem!

Izrazi sovraštva in groze radi njegovega zločina, ki so pozdravljali njegov prihod, so nehote obmolknili v občudovanju in pol sočutnem spoštovanju, in s hitrim in krčevitim vzdihom, ki je ganil celo množino življenja kakor eno telo, se je obrnil pogled gledavcev od Atenca do nekega temnega, čudnega predmeta sredi arene. Bila je z omrežjem obdana levova kletka.

»Pri Veneri, kako toplo je!« je rekla Fulvija, »vendar ni videti solnca. Dobro bi bilo, ako bi ti nerodni mornarji zaprli ono odprtino v strehi!«

* Navadno so rabili mornarje, da so v amfiteatrih razprostrali velaria.

— Slovanstvo. Ko je Kerenski 1. 1917. osvobodil metropolita Septickega, ki so ga carski policaji po nalogu svetega sinoda v Galiciji brez vsakega vzroka uklenili in potem odvedli v samostanske zapore v Rusiji, je vsa Rusija ta plemeniti čin pozdravljala. Pravoslavni ruski narod je prirejal mučniku za svobodo ukrajinskega naroda in za svobodo vere po vseh postajah, čez katere se je vozil, navdušene ovacije. Danes pa neki — e — »Slov. Narod« izliva svoj fanatični srd na škofa, ker se prizadeva za to, za kar je celo življenje delal: za osvoboditev svojega naroda in za njegovo kulturno povzdigo. Seveda Septickij je škof katoliške cerkve, »Slov. Narod« pa vidi rešitev slovanstva v pravoslavni propagandi, kakor jo uganja Dositej na Češkem. In vendar je Dositej tujec na Češkem, Septickij pa je sin Ukrajine!

Dnevni dogodki.

— Odlomki socialnega vprašanja. Te dni je izšla brošurica »Odlomki socialnega vprašanja«, ki jo je spisal dr. A. Gosar. Založila je delce, ki obsega 76 strani, Jugoslovanska Strokovna Zveza. Pisatelj razpravlja v knjižici o nekaterih točkah socialnega vprašanja: o kapitalizmu, njegovem duhu in njegovih ljudeh, o socializmu in o nalogah krščanskih ljudi. Knjižica je pisana poljudno in bo našim organizatorjem v njihovem delovanju dobro služila. Potreba pa je našo misel spraviti tudi v širše kroge, ki doslej morda niso imeli prilike, spoznati naših žuljev. Zato je dolžnost naših zaupnikov, da knjižico povsod širijo in razpečavajo. Naroča se pri Jugoslovanski Strokovni Zvezi v Ljubljani po 8 K komad! Širite jo!

— Velik shod za moše in fante se vrši na Zaplazu na Dolenjskem v nedeljo dne 31. julija. Predvsem se zahvalimo pri službi božji za srečno vrnitev iz vojske. Minilo bo ravno sedem let, kar se je na dan mobilizacije 1. 1914 vršil zadnji podoben shod. Može in fante iz okolice vsi k naši ljubi Materi božji zaplaški! Cerkevni govor bo imel vseučiliški profesor g. dr. Gregor Rožman iz Ljubljane. Po službi božji, ki bo ob 10., se vrši zunaj cerkve tabor, kjer nastopijo različni govorniki, učeni in preprosti iz kmečkih vrst. Po popoldanski službi božji nastopijo okoliški Orli s svojimi prostimi vajami. Sodeluje godba iz Višnje gore. Za želodec poskrbite udeležniki sami, za dušo bo pa poskrbljeno za Zaplazu. Pijača se bo dobila: voda zastoni, vino in pivo za denar. Veselice ne bo, telovadbo boste gledali brez vstopnine, stroškov torej se ni bati. Pripravite se in agitirajte za obilno udeležbo pri sosedih. Na svidenje in Bog živi!

— Toča. Toča je pobila pretekli četrtek skoro vse pridelke pri Sv. Duhu nad Krškem. Nevihta je drvela po celnem pasu od Krškega do Kostanjevice in trajala od treh do polpetih popoldne. Toče se je nateleto celih 15 cm na debelo. Umevno, da so vsi poljski pridelki in vinogradi popolnoma uničeni. Upali smo, da bo letina dobra, pa namenjena nam je šiba. Prebivalci so obupani in prosijo pomoči. Uničen je ves živež in celoten zaslužek. — Toča je potolkla tudi na Brezjah na Gorenjskem. Nesreča je zadela 8 posestnikov, katerim je uničen ves pridelek.

— Krščanska filmska umetnost. Nemški katoliški poslanec Erzberger snuje katoliško svetovno organizacijo za izdelavo filmov, ki bodo temeljili na krščanskem svetovnem prepričanju.

»Oh! V resnici je gorko. Meni prihaja slabo — omedlevam!« je rekla Panzova žena; celo njen utrjeni stoječizem se ni mogel ustavljati boju, ki se je imel pričeti.

Levu že štirindvajset ur niso dali nobenega živeža in žival je celo jutro kazala neko čudno nemirnost, katero je njen čuvaj pripisoval lakoti. Njegovo vedenje pa je bilo bolj bojzljivo kakor divje, njegovo rjovenje je bilo bolešno in mučno; povsod je svojo glavo, vohal zrak skozi železne drogeve — se nato vlegel — zopet vstal — in zopet divje rjovel, da se je daleč razlegalo. Sedaj pa se je zopet vlegel tiho in nemo v svoji kletki na tla, pritiskal svoje raztegnjene nozdrvi ob omrežje in s težko sapo razrival pesek spodaj v areni.

Editorjeve ustnice so se tresle, njegova lica so obledela; skrbno se je oziral naokoli, se obotavljal, odlašal; množica je postajala nepotrpežljiva. Počasi je dal znamenje; čuvaj, ki je stal za kletko, je oprežno odstranil omrežje in lev je skočil z močnim in veselim rjovenjem na prosto. Čuvaj se je urno umaknil skozi zamreženi hodnik, ki je držal iz arene in pustil gospodarja gozda in njegovo žrtev sama.

Glavk se je vstopil tako, da bi imel najmočnejšo stoji proti pričakovnemu levovemu skoku, držal svoje majhno in svetlo orožje visoko v zraku v slabi nadi, da utegne eden dobro namerjen sunek (vedel je namreč, da ima čas samo za enega) prodreti skozi oči v možgane svojega ljutejšega sovražnika.

— S Save pri Litiji nam poročajo. V naši dolini imamo sila vroče poletje. Že več tednov ni bilo kaj prida dežja. Suša nam uničuje poljske nade. Koder je bolj plitva in peščena zemlja, trpi posebno krompir in fižol. Semtertja vidiš čito posušena krompirjeva stebela. Sena smo precej manj nakosili ko lansko leto, žito pa ni bilo slabo. Tudi koruza dobro kaže, ker ni tako občutljiva napram suši kakor krompir in fižol. Zlasti malo pa bo sadja, kar bomo vsekako bridko občutili. Lansko leto je toliko zaleglo jeseni in kasneje, ko smo uživali posušene hruške in krljhe. Če še povemo, da bomo dobili kmalu par novih zvonov, smo povedali vse, vsaj za danes.

— Vidre. Po vseh kopališčih in sploh ob vseh vodah se pojavljajo dvonožne vidre, ki preže na plen: na denar in dragocenosti kopajočih se ljudi. V Kozlezi, v Lazah so se pripetile številne tatvine. Te dni je bil okraden delavec Mihael Bedřik, ko se je kopal v Bistrici pri Domžalah. Ukradenih mu je bilo do 2000 kron v naših in češkoslovaških bankovcih.

— Smrt neznanca. V Dolskem je dne 7. t. m. nenadoma umrl tuj mož, ki je popravljal lonce. Bil je 45—50 let star, majhne postave, okroglega obraza, sivih las in rujavih brk, zdravih zob. Obleden je bil v temnorjav, črno črtan jopič in sive hlače. Istovetnost se še ni mogla dognati.

— Velika tatvina rumovega etr. olja. Trgovcu Antonu Jelenc v Logatcu je bilo ukradenih 165 kg rumovega etr. olja, ki se rabi za izdelovanje ruma. Olje je bilo vredno 48.000 K.

— Novi rublji. Sovjetska vlada v Moskvi je sklenila, da izda nove bankovce po 100, 250, 500, 1000, 5000 in 10.000 rubljev. Za en novi desetstotak bo mogoče kupiti ravno en funt kruha.

— Japonski prestolonaslednik pri papežu. 15. t. m. je bil pri papežu v avdienci japonski prestolonaslednik, ki ga je spremljal princ Kanin. Prestolonaslednik je prinesel sv. očetu darov in je sprejel od njega istotako darove. Ta obisk je bil za ureditev katoliške stvari na Japonskem velikega pomena.

— Tatvina v cerkvi. V Magdalenski cerkvi v Mariboru je bilo 10. t. m. ukradenih več oltarnih prtov v vrednosti 940 K.

— Amerikanski humor. Ameriški listi priobčujejo: Iz San Francisca se poroča, da tam zborujejo na konvenciji zdravniki za očesne bolezni. Na konvenciji so se izjavili, da Amerikanci zadnje čase trpijo na neki posebni očesni bolezni, ki se imenuje: »ocularis delectare«. In sicer so samo možski podvrženi tej bolezni. 90 procentov možkega prebivalstva v Ameriki je podvrženega danes tej bolezni. Ta bolezen povzroča, da možki gledajo ženske svile nogačice sredi ceste, ne da bi opazili avtomobile ali vozove, vsled česar butajo z nosovi v brzojavne droge ter so sploh slepi za vsako drugo stvar. Edino zdravilo proti tej bolezni je — pamet.

Ljubljanski dogodki.

Izlet v Tržič. Ljubljansko okrožje Jugoslovanske strokovne zveze priredi v nedeljo dne 7. avgusta t. l. izlet v Tržič na Gorenjsko. Prometno ministrstvo je dovolilo polovično vožnjo vsem udeležencem izleta. Vse zaupnike in zaupnice opozarjamo, da danes naj prično takoj nabirati priglase za izlet. Tržiško delavstvo se že pripravlja na sprejem ljubljanskih tovarišev. Obenem vabimo že danes vse tovariše ob gorenjski progi naj se izletu pridružijo. Vspored javimo dočasno. Nabirajmo prijave udeležencev!

Ij Smrtina nesreča v Predolah. Dne 17. t. m. sta se pripeljala Rudolf in Ivan Gale iz Rožne doline v Predole na lov. Ko sta se popoldne hladila blizu predolskega kolodvora, je zapazil Rudolf vrane in je šel za njimi, nameril je puško na nje, toda ker je puško nerodno zavil, se je sprožila in strel mu je šel v prsi. Zaklical je bratu: »Ivan pomagaj!« Ranjencu je takoj pomagal brat Ivan in ga prenesel s pomočjo železniškega čuvaja Okorna. Vsa pomoč je bila zaman in revež je čez 20 minut umrl.

Ij Smrtno obstreljen delavec. Preteklo nedeljo je bil v vasi Cikova obč. Grosuplje 24 let stari delavec Zvonc Bogumil iz Hvastja obstreljen. Smrtnonevarno je bil ranjen in bil pripeljan v deželno bolnico, kjer je včeraj vsled zadobljene poškodbe umrl.

Ij Naglo prijeto tat. Seles Franc je v Ljubljani prodajal namizni prt. Policija je to izvedela, ga prišla in mu zaplenila 38 kosov različnega blaga, med drugim tudi papriko in nekaj lepo duhtečega cimeta, ter nad 50 kosov srebrnega jedl. orodja. Policija je poizvedovala na Jesenicah in ugotovila, da je bilo to blago ukradeno v gostilni gospoda Taučarja. Seles je zelo močan človek, od prevrata sem pa še ni nikjer delal in je priznal, da je vlomil na Jesenice v gostilno gospoda Taučarja. Ko je Taučarjeva gospa prevzemala ukradeno blago, je izločila nahrbtnik: siv koc. na-

mizn iprt z rdečimi rožami, črno novo žensko usnjato torbico, staro posteljno pregrinjalo, črni moški klobuk, moški kratki siv suknjič, železničarsko črno usnjato torbo 2 kilograma sladkorja v kockah, 1 dozo kons. paradižnikov, 1 kg Gazella mila in en četrt litra jesihovega cveta, kar bo vse izviralo od kakih tatvin. Lastniki teh navedenih predmetov naj se zglase pri polravnateljstvu v Ljubljani.

Ij Dež, ki je nocoj ponoči nalahno padal v Ljubljani je le malo shladil ozračje. Bilo ga je premalo. Danes ob 1 uri popoldne imamo v senci zopet 29 stopinj C vročine.

Ij Pobegla gojenca. Iz ljubljanske poboljševalnice sta pobegnili gojenca 19 letni Fran Bukovec in 16 letni Alojzij Magerl.

Gospodarstvo.

Kako Trst propada. Trst, še pred nekaj leti veliko trgovsko središče od sinji Adriji, žalostno hira in umira kljub vsem zdravilnim sredstvom italijanske vlade in raznih italijanskih organizacij. Kot vzrok splošne trgovske stagnacije se navaja deloma obubožanje vseh držav, kojih prekromski uvoz je šel skoz Trst kakor tudi neznačajna kupna sila njih valut. Najvažnejši vzrok pa so prevozne morske tarife, ki so veliko večje kakor hamburške tarife. Prevoz tone kave iz Brazilije stane do Hamburga 2 funta 9 sil, čez Trst pa 5 funtov. Trgovina tržaškega mesta s češkoslovaško republiko, Avstrijo in Mažarsko je padla na minimum. Danes dobiva Trst nekaj življenjske sile edinele iz Jugoslavije. Ako bi mu še naša država pokazala hrbet, bi kmalu po njegovih ulicah in trgih rastle trava.

— Kako poceni so Nemci. Londonski listi poročajo, da je »Shoffield Corporation« sklenila kupiti električne stroje s silo 10.000 kilovatov, nemški izdelek, od neke amsterdamske družbe. Njih cena je 49.900 funtov sterlingov. Angleški izdelki bi bili stali 90—100.000 funtov.

— Velikanske petrolejeve vire so odkrili nedavno tega v severnih pokrajinah salvadorske republike. Viri so le nekaj malega pod zemljo. Dnevno se bo dobivalo do 1 milijon sodov petroleja iz njih. Tako silno bogati so ti viri.

— Padanje sladkorja na Holandskem. Holandska cukrova centrala ponuja že danes cukr nove letine po 49.50 hol. gld. za 100 kg, kar pomeni proti lanskim cukrenim mčenam skoraj polovico manj. Čeno zakaj tedaj je stalo 100 kg cukra 95 kol. goldinarjev. Kdaj bomo pri nas tako srečni?

— Slovaške papirnice ustavljajo obratovanje in odstavljajo delavstvo. Skladišča so prenapolnjena, a kupca ni od nobene strani. Nekatere tvornice ponujajo papir po režijski ceni. Delavstvo slovaških papirnic je že poslalo v Prago deputacijo, ki je prosila ministrstvo za socialno skrbstvo vladne pomoči v tej krizi.

Raznoterosti.

r Žalostne posledice razporok na Češkem. Statistični vestnik je objavil številke o ločitvah zakonskih oseb v letih 1918 in 1919 ter primerja številke z leti 1910, 1911 in 1912. Na Češkem je bilo 1918 prostovoljnih razporok 654, 1. 1919 pa 2875, torej več ko štirikrat toliko, t. j. skoraj 420 odstotkov več. V enem letu! 1910 do 400, 1911 do 444, 1912 do 472. Na Moravskem 1. 1918. je bilo 206 razporok, 1. 1919 do 761, skoraj 3,7 več, torej 360 krat več. 1. 1918 do 148, 1911 do 142, 1912 do 137. V Čehih od 1. 1910 do 1912 lahek prirastek, na Moravi pa upadek. Ne prostovoljnih razporok je bilo 1918 v Čehih 104, 1919 do 210. V enem letu kar za 100 odstotkov več! 1. 1910 do 131, 1911 do 131, 1912 do 151. Na Moravskem 1. 1918 do 43, 1919 do 128, torej trikrat toliko, t. j. za 300 odstotkov več na leto. V predvojni dobi 1. 1910 do 4! 1. 1911 do 0! 1. 1912 do 2! — Zakonske ločitve so še številnejše. 1. 1918 v Čehih 28, a leta 1919 pa kar 2038 t. j. več ko 72 krat več ali za 7200 odstotkov. 1. 1910 do 4, 1911 do 0, 1912 do 9. Na Moravi 1. 1918 do 14, 1919 do 272 t. j. več ko 21 krat toliko, torej za 2100 odstotkov. Največ zakonskih ločitve je v Pragi, namreč 1354, v Libercu 111, v Olomucu pa 165. Teh povsem žalostnih razmer je kriva deloma strašna svetovna vojska in pa protiversko hujskanje v liberalnem časopisu. Take razmere niso v razmah, ampak v propast naroda.

Odgovorni urednik Anton Marinček.
Izdaja konzorcij »Novega Časa«.
Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

F. BRUMAT
LJUBLJANA
Usahovrstno manufakturo in tkanine
po konkurenčni ceni.
Mestni trg 25. I.